

Fondator:

Mitropolitul
ANDREI
ȘAGUNA

1853

Telegraful român

FOAIE EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Anul 152

SIBIU

1 august

Nr. 29—30

2004

Taborul nostru

În ziua de 6 august, sfânta noastră Biserică sărbătorește Schimbarea la față a Domnului nostru Iisus Hristos. Acestei sărbători îi premerge o zi de înaintepăznuire (5 august) și îi urmează șapte zile de pomenire a acestui eveniment, pomenirea Schimbării la față sfârșindu-se în ziua de 13 august, când se face din nou slujba din 6 august, adică repetarea praznicului.

Despre Schimbarea la față a Domnului Iisus Hristos istorisesc, în Evangheliile lor, trei dintre cei patru Evangheliști, anume sfinții Evangheliști Matei, Marcu și Luca. Din istorisirea lor, înțelegem că Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a luat pe trei dintre ucenicii Lui, pe sfinții Petru, Iacob și Ioan și i-a dus într-un munte, în care s-au adăugat doi dintre proorocii din Vechiul Testament, Moise și Ilie. Domnul S-a schimbat la față, în înțelesul că fața Lui a strălucit ca soarele, iar veșmintele Lui s-au făcut albe ca lumina sau ca zăpada, cum înălțător nu poate înălbi pe lume. Cu acest prilej, Domnul nostru a vorbit cu Moise și cu Ilie, despre pătimirile pe care Domnul avea să le sufere în Ierusalim.

Evenimentul Schimbării la față, pentru ucenici a fost un prilej de bucurie,

pe care a exprimat-o sfântul Apostol Petru, care a zis: „Doamne, bine este nouă să fim aici. Dacă vrei, voi face trei colibi, una Ție, una lui Moise și una lui Ilie”. Dorea sfântul Apostol Petru să rămână în aceea revărsare de lumină și să nu mai plece de acolo.

Tot atunci, cei de pe muntele Schimbării la Față au fost învățuți într-un nor luminos și au auzit din nor un glas, care a zis: „Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru Care bine am voit, pe acesta să-L ascultați”. Era glasul Tatălui ceresc. Care îl recomanda pe Domnul Hristos oamenilor și le spunea să asculte de El. Ucenicii, uimiți, au căzut cu fețele la pământ. Domnul Hristos S-a apropiat de ei, i-a atins și le-a zis: „Sculați-vă și nu vă temeți”. Când ucenicii s-au ridicat de la pământ, n-au mai văzut decât pe Iisus singur. (A se vedea, Matei 17, 1—8; Marcu 9, 2—8; Luca 9, 28—36).

Toate cele amintite până acum, s-au petrecut înainte cu douăzeci de veacuri, deci, sunt de domeniul trecutului. Ele pot fi spuse sub cuvintele „a fost odată”. E bine să știm însă că cele ce au fost odată, au fost ca să fie totdeauna, în vremelnice și în veșnicie, în folosul credincioșilor. Despre aceasta ne încredințează

sfânta noastră Biserică, prin aceea că aduce pe cele de odinioară în actualitate, rânduiind, pentru toate rândurile de oameni, sărbătorirea schimbării la față a Mântuitorului, nu numai pentru amintirea ei, ci mai cu seamă, pentru trăirea ei. În acest înțeles, slujba rânduită pentru sărbătorirea schimbării la față, ne cheamă să participăm la Schimbarea la față și ne pune în situația să vorbim cu Domnul Hristos cerându-I să ne învrednicească și pe noi, să vedem lumina Lui, așa ca cei de odinioară, și să cunoaștem mărirea Lui, arătată în lumină. În vederea acestui scop, ne adresăm Domnului Hristos, zicând: „Schimbă-te ai la față, în munte, Hristoase, Dumnezeu nostru, arătând ucenicilor Tăi mărirea Ta, pe cât li se putea”. Aceasta s-a întâmplat, cândva, pentru alții, dar noi vrem să se întâmple și pentru noi, așa că ne rugăm: „Strălucească și nouă, păcătoșilor, lumina Ta, cea pururea fiitoare (totdeauna existentă) pentru rugăciunile Născătoarei de Dumnezeu, (deci ale Maicii Domnului). Și mai spunem: „Dătorule de lumină, mărirea Ție”.

Dătorului de lumină, — Care este Domnul nostru Iisus Hristos —, Căruia îi aducem mărirea, îi cerem lumină și pentru noi, lumina cunoștinței, lumina cea veșnică, pe care a arătat-o pe muntele Tabor.

Conduși de sfânta noastră Biserică, prin rânduielile de slujbă, zicem, la Schimbarea la Față și următoarele cuvinte: „În munte Te-ai schimbat la față și pe cât au cuprins ucenicii Tăi, Hristoase Dumnezeule, mărirea Ta au văzut, că dacă Te vor vedea răstignit, să cunoască patima Ta cea de bunăvoie și lumii să propoveduiască că Tu ești, cu adevărat, raza Tatălui”.

În cuprinsul slujbei de la sărbătoarea Schimbării la Față a Domnului, ni se face chemarea: „Sculați-vă, cei leneși, nu fiți totdeauna pe jos tăvălindu-vă, ui- (Continuare în pag. a 2-a)

Arhimandritul
TEOFIL PĂRĂIAN

Comunicat de presă

Îndemn la rugăciune și solidaritate

În aceste momente de grea cumpănă, când „toată făptura împreună suspină” (Romani 8, 22) din pricina păcatelor noastre, împărțim durerea profundă a fraților noștri greu încercați de revărsarea nemiloasă a apelor care a curmat vieți omenești și a provocat mari pagube materiale. Cu duhovnicească dragoste, chemăm pe toți românii să fie alături de frații lor aflați în suferință, aducându-le un strop de alinare sufletească și ajutor, după putință.

În fața nelineștii provocate de stihile răvășite ale naturii, cunoscând bănătatea și dragostea Preamilostivului Dumnezeu, îi îndemnăm părintește pe preoți, monahi și credincioși Bisericii noastre să se roage neîncetat pentru izbăvirea din primejdii și iertarea greșelilor noastre. În același timp, „cu

suflete smerite și cu duh umilit”, îi povățuim pe cei care s-au aflat în calea apelor involburate să aibă nădejde neclintită în purtarea de grijă a Părintelui Ceresc, crezând cu tărie în cuvintele Mântuitorului nostru Iisus Hristos: „Toate câte cereți, când vă rugați, să credeți că le veți lua, și le veți avea” (Marcu XI, 24).

În nădejdea împlinirii rugăciunilor noastre îndreptate către Sfânta Treime, vă încredințăm că slujitorii Sfințelor Altare sunt alături de toți cei aflați în necazuri și nevoi.

† TEOCTIST

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

BIROUL DE PRESĂ ȘI COMUNICAȚII
AL PATRIARHIEI ROMÂNE

În spiritul ecumenismului și al păcii

Vizita Patriarhului Ecumenic, Sanctitatea Sa Bartolomeu I al Constantinopolului, la Vatican

Sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel (29 iunie), a prilejuit un eveniment ecumenic cu o semnificație aparte: întâlnirea, la Vatican, dintre Sanctitatea Sa, Papa Ioan Paul al II-lea și Sanctitatea Sa Bartolomeu I, patriarhul ecumenic al Constantinopolului.

De fiecare dată, la sărbătorile patronale ale celor două Biserici (Sfinții Apostoli Petru și Pavel, pentru Biserica Romano-Catolică și Sfântul Apostol Andrei, pentru Patriarhia Ecumenică) au loc vizite reciproce, când reprezentanți ai celor doi întăistători de Biserici, prezintă mesajul lor de prețuire reciprocă și dorința de adăncire și consolidare a relațiilor bilaterale. În acest an, vizita patriarhului ecumenic, la Roma, a avut o motivație, în plus, și anume împlinirea a patruzeci de ani de la istorica întâlnire dintre Papa Paul al VI-lea și Patriarhul Atenagoras I al Constantinopolului, la Ierusalim (1964), când cei doi și-au împărțit reciproc sărutul păcii, sărut care a devenit simbolul reconcilierii și o profeție de speranță pe calea către unitatea deplină a tuturor creștinilor.

În dimineața zilei de 29 iunie a.c., a avut loc o întâlnire particulară între cei doi întăistători, în biblioteca palatului de la Vatican, după care, în sala Clementină, fiecare a rostit câte un scurt discurs, dând expresie speranței în sosirea zilei în care „deplina comuniune” între Răsărit și Apus, între cele două mari Biserici surori se va împlăni.

În aceeași zi, la ora 18,00, a avut loc o concelebrare euharistică, prezidată de papă, în Piața Sf. Petru, la care a fost prezent și patriarhul ecumenic. Din nou, cei doi înalți prelați s-au adresat mulțimii de credincioși, prezentându-le eforturile care se fac pentru ca testamentul evanghelic al Mântuitorului: „ca toți să fie una”, să se împlănuască.

Joi, 1 iulie, a fost ziua în care Papa Ioan Paul al II-lea și Patriarhul ecumenic Barto-

lomeu I de Constantinopol au semnat o Declarație comună, al cărui text îl publicăm, în traducere, în acest număr al „Telegrafului Român”.

Tot joi, 1 iulie, întăistătorul Bisericii constantinopolitane a prezidat o Liturghie ecumenică, în biserica cu hramul „Sfântul Mare Martir Teodor”, pe care papa a pus-o la dispoziția comunității ortodoxe elene din Roma, împlinind astfel o promisiune pe care papa Paul al VI-lea a făcut-o patriarhului Atenagoras al Constantinopolului. Biserica a fost construită la jumătatea secolului al VI-lea, deci într-o perioadă în care tragica schismă dintre Orient și Occident nu se produsese. La Sf. Liturghie a participat o delegație a Sf. Scaun condusă de cardinalul Walter Kasper, președintele Consiliului pontifical pentru Promovarea Unității Creștinilor.

În aceeași zi de 1 iulie s-a încheiat vizita patriarhală la Vatican. În cuvântul adresat oaspetelui constantinopolitan și însoțitorilor săi, papa a spus, între altele: „Să aducem împreună mulțumire lui Dumnezeu că ne-a îngăduit, într-un astfel de mod, să arătăm credincioșilor un foarte viu semn de fraternitate și de a fi putut confirma intenția noastră de a progresa în chip hotărât spre obiectivul deplină unități între catolici și ortodocși. Avem mare nevoie de astfel de semne de comuniune, ca și de cuvinte care să le acompanieze și să le explice, ceea ce de altfel am și dorit a face semnând Declarația noastră comună”.

Nu o dată, pe parcursul vizitei, s-a subliniat faptul că ortodocșii și catolicii sunt chemați spre a acționa împreună pentru ca Europa să nu uite rădăcinile sale comune.

(Informațiile au fost preluate din „L'Osservatore Romano”, nr. 27 din 6 iulie 2004).

Pr. prof. DUMITRU ABRUDAN

Declarația comună a Papei Ioan Paul al II-lea și a Patriarhului ecumenic Bartolomeu I al Constantinopolului

(Vatican, 1 iulie 2004)

„Privegheați, rămâneți tari în credință, îmbărbătați-vă, întăriți-vă. Toate ale voastre cu iubire să se facă” (I Cor. 16, 13—14).

1. În duhul credinței în Hristos și al iubirii reciproce, care ne unește, mulțumim lui Dumnezeu pentru darul noii noastre întâlniri, care are loc la sărbătoarea Sfinților Apostoli Petru și Pavel, mărturisind despre voința noastră fermă de a urma calea către deplina comuniune între noi, în Hristos.

2. Numeroase au fost etapele pozitive care au marcat acest drum în comun, începând mai ales cu evenimentul istoric, pe care îl reamintim astăzi: sărutul dintre Papa Paul al VI-lea și Patriarhul Atenagora I, la Ierusalim, pe Muntele Măslinilor, în 5 și 6 ianuarie 1964. Astăzi, Noi, succesorii lor, ne regăsim împreună pentru a comemora în chip demn, înaintea lui Dumnezeu, în fidelitate față de memoria și intențiile originare, acea întâlnire binecuvântată, care face, de

acum, parte din istoria Bisericii.

3. Sărutul vrednicilor de pomenire înaintași ai noștri, la Ierusalim, exprima în mod vizibil o speranță prezentă și atunci în inima tuturor, așa cum rezulta din Comunicatul semnat de cei doi: Cu privirea ațintită spre Hristos, exemplu și autor, împreună cu Tatăl, al unității și păcii, ne rugăm lui Dumnezeu ca această întâlnire să fie semnul și preluul lucrărilor viitoare, spre slava lui Dumnezeu și însuflarea poporului credincios. După atâtea secole de tăcere, ne-am reîntâlnit acum în dorința de a realiza voia Domnului și de a proclama străvechiul adevăr al Evangheliei Sale încredințate Bisericii¹.

4. Unitate și Pace! Speranța aprinsă de acea istorică întâlnire a luminat calea acestor ultime decenii. Conștiința că de secole lumea creștină suferea drama separării, predecesorii noștri și noi înșine am continuat cu perseverență „dialogul iubirii”, cu privirea îndreptată spre acea zi luminoasă și

binecuvântată în care ne vom putea împărtăși din același potir cu sfântul Trup și prețiosul Sânge al Domnului². Multele evenimente ecleziale, care au marcat ritmul acestor ultimi patruzeci de ani, au format temelia și consistența angajamentului iubirii fraterne: o iubire care, învățând din trecut, să fie gata să ierte, să fie dispusă să creadă mai degrabă binele decât răul, să încerce înainte de toate să se conformeze Măntuitorului Divin, și să se lase atrasă și transformată de El³.

5. Îi mulțumim lui Dumnezeu pentru gesturile exemplare de iubire, participare și împărtășire reciprocă, pe care ni le-a dat să le împlinim între care se cuvine să amintim vizita Papei la Patriarhul ecumenic Demetrios în 1979, când, la reședința din Fanar, a fost anunțată crearea „Comisiei Mixte Internaționale pentru

(Continuare în pag. a 2-a)
S.S. IOAN PAUL al II-lea
S.S. Patriarh BARTOLOMEU

1. TEMA ÎNTĂLNIRII

Între 15—19 aprilie 2004, a avut loc la sediul Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale de la Paris (Limours, Franța), ÎNTĂLNIREA EPISCOPI-
LOR ORTODOXȘI ROMÂNI DIN EUROPA OCCIDENTALĂ ȘI AMERICA cu tema: *Biserica Ortodoxă între migrație și înrădăcinare în Occident — Perspectiva unor Biserici locale.*

2. PARTICIPANȚII LA ÎNTĂLNIRE

La întâlnire — prima de acest gen în istoria românilor din afara granițelor — au participat toți cei șapte episcopi ortodocși ro-

mâni (patru titulari și trei vicari) din Europa Occidentală și America:

- Înalț Prea Sfințitul *Serafim*, Mitropolitul Germaniei și Europei Centrale și de Nord;
- Înalț Prea Sfințitul *Iosif*, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale;
- Înalț Prea Sfințitul *Nathaniel*, Arhiepiscopul Episcopiei Ortodoxe Române din America;

Comunicat de presă

Întâlnirea Episcopilor Ortodocși Români din Europa Occidentală și America, Paris, 15—19 aprilie 2004

- Înalț Prea Sfințitul *Nicolae*, Arhiepiscopul Americii și Canadei;
- Prea Sfințitul *Sofian*, Episcop vicar al Mitropoliei Germaniei și Europei Centrale și de Nord;
- Prea Sfințitul *Siluan*, Episcop vicar al Mitropoliei Europei Occidentale și Meridionale;
- Prea Sfințitul *Irineu*, Episcop vicar al Episcopiei Ortodoxe Române din America.

Ortodoxia românească în Europa Occidentală și America se referă la toți românii ortodocși aflați în aceste teritorii, fie recent emigrați, fie deja născuți și stabiliți la a doua sau mai multe generații, și la cei care au îmbrățișat credința ortodoxă în cadrul acestor eparhii.

Biserica ortodoxă europeană și americană de origine română, formată în ultimii 100—150 de ani, ca de altfel întreaga diasporă ortodoxă (subiect aflat pe ordinea de zi a viitorului Sinod panortodox), are nevoie de lămurire perspectivei ei ca Biserica locală în devenire. Termenul de diasporă a devenit impropriu în contextul actual, dată fiind integrarea totală (America) sau aflată în curs de realizare (Europa Occidentală) a emigrației române.

3. PROGRAMUL ÎNTĂLNIRII

Întâlnirea a fost găzduită de I. P. S. *Iosif* și s-a desfășurat pe parcursul a cinci zile, cuprinzând în program:

- sfintele slujbe ale săptămânii luminate,
- vizite la diverse obiective,
- întâlniri cu clerul, credincioșii și tineretul din regiune și, desigur,
- discuțiile pe marginea temei.

Joia luminată, 15 aprilie 2004, s-a săvârșit dumnezeiasca Liturghie în biserica Mitropoliei (Limours) și au fost vizitate mai multe mănăstiri ortodoxe și centre creștine din Franța.

Vinerea luminată, 16 aprilie 2004, toți ierarhii au slujit dumnezeiasca Liturghie în sobor, în parohia *Sfânta Parascheva și Sfânta Genoveva* din Paris (St. Sulpice). După-amiază, Diaconul *Nicolas Lossky*, profesor la Institutul de Teologie Ortodoxă *Saint-Serge* din Paris, a susținut în fața ierarhilor o prelegere despre emigrație și inculturarea Ortodoxiei în Occident, urmată de discuții. Seara, cei șapte ierarhi l-au întâlnit pe I. P. S. *Emanuel*, Mitropolitul grec-ortodox al Franței și Președintele Adunării Episcopilor Ortodocși din Franța, la catedrala și reședința din Paris.

Sâmbăta luminată, 17 aprilie 2004, s-a slujit dumnezeiasca Liturghie în biserica Mitropoliei (Limours). Preotul *Marc-Antoine Costa* de Beauregard, Protoiereul Franței în Mitropolia Ortodoxă Română, a susținut în fața ierarhilor o expunere despre tema întâlnirii. După-amiază, ierarhii s-au întâlnit cu clerul din regiunea pariziană. Seara, s-a săvârșit Vecernia mare a Duminicii Tomii în parohia *Sfânta Parascheva și Sfânta Genoveva* din Paris (St. Sulpice), urmată de un dialog dinamic și fructuos între ierarhii prezenți și credincioșii și tineretul din Paris, care au adresat întrebări în legătură cu problemele actuale ale Bisericii.

Duminica Tomii, 18 aprilie 2004, toți cei șapte episcopi — cărora li s-a adăugat și I. P. S. *Adrian*, Arhiepiscop emerit — au slujit dumnezeiasca Liturghie în biserica *Sfinții Arhangheli* din Paris (Jean de Beavais), în cadrul căreia tânărul diacon *Dan Săvan*, doctorand în Teologie, a fost hirotonit întru preot pe seama bisericii. I. P. S. *Nathaniel* a adresat un cuvânt de mulțumire Înalț Prea Sfințitului *Iosif* pentru invitația la întâlnire și celorlalți episcopi pentru prezență. I. P. S. *Iosif* a explicat apoi importanța acestei întâlniri. Slujba a reprezentat un moment de aleasă sărbătoare și bucurie pentru toți cei prezenți, care i-au întâmpinat pe ierarhi în costume populare românești, înscriind în istoria Bisericii Ortodoxe Române din afara granițelor în general și din Franța în special, o zi de neuitată rugăciune și prăznuire întru unirea frățească ce depășește limitele geografice și chiar mentalitățile diverse. După slujbă, ierarhii prezenți s-au întâlnit cu membri ai Consiliului bisericii

Declarația comună

(Urmare din pag. 1)

Dialogul Teologic între Biserica Catolică și Biserica Ortodoxă în ansamblul ei, un pas ulterior pentru a pune alături de „dialogul iubirii”, „dialogul adevărului”; vizita Patriarhului Demetrios la Roma în 1987; întâlnirea noastră la Roma, în sărbătoarea Sfinților Petru și Paul din 1995, când ne-am rugat în Bazilica Sf. Petru, deși ne-am despărțit în mod dureros în timpul celebrării Liturghiei Euharistice, deoarece nu ne este încă cu putință să bem din același Potir al Domnului; apoi, mai recent, întâlnirea de la Assisi la „Ziua de Rugăciune pentru Pace în lume” și Declarația comună pentru protejarea mediului, semnată în 2002.

6. În ciuda voinței noastre ferme de a continua pe drumul spre deplina comuniune, ar fi fost nerealist să nu ne așteptăm la diferite obstacole: doctrinare mai ales, dar și obstacole care derivă din condiționările unei istorii dificile, în plus, noi probleme apărute din schimbările profunde care au avut loc în ansamblul politico-social european nu au rămas fără consecințe în relațiile dintre Bisericile creștine. Cu reînnoirea libertate a creștinilor din Europa Centrală și de Est au reapărut și vechile temeri, făcând dificil dialogul, în-

demnul Sf. Pavel către corinteni: totul să se împlinească între voi în iubire, trebuie să răsună, totuși, în noi și între noi.

7. „Comisia Mixtă Internațională pentru Dialogul Teologic între Biserica Catolică și Biserica Ortodoxă”, inițiată cu atâta speranță, a fost marcată, în ultimii ani, de pașii făcuți. Ea poate să rămână încă un instrument potrivit pentru a studia problemele ecleziale și istorice, care sunt la baza dificultăților noastre și să individualizeze propuneri de soluționare. Este de datorita noastră să continuăm în angajamentul hotărât de a relua lucrările cât mai curând. Ținând cont de inițiativele reciproce luate în acest sens de către Scaunul din Roma și Constantinopol, rugăm pe Domnul ca să sprijine voința noastră și să îi convingă pe toți cât este de indispensabil să continuăm „dialogul adevărului”.

8. Întâlnirea noastră de astăzi de la Roma ne prilejuieste și o confruntare, în mod fratern, cu câteva probleme și neînțelegeri care au apărut recent. Îndelunga practică a „dialogului iubirii” ne vine în ajutor tocmai în aceste circumstanțe, pentru ca dificultățile să li se poată face față cu seninătate și pentru ca acestea să nu încetinească sau să întunece drumul in-

treprins spre deplina comuniune în Hristos.

9. În fața unei lumi care suferă tot felul de diviziuni și dezechilibre, întâlnirea de astăzi dorește să reamintească în mod conștient și cu putere cât este de important ca creștinii și Bisericele să trăiască în pace și în armonie între ei, pentru a mărturisii în mod unanim mesajul Evangheliei, cât mai credibil și mai convingător.

10. În contextul particular al Europei, în drum spre forme mai înalte de integrare și largire spre estul continentului, îi mulțumim Domnului pentru această evoluție pozitivă și ne exprimăm speranța că în această nouă situație va crește colaborarea dintre catolici și ortodocși. Sunt multe provocările cărora trebuie să le facem față împreună pentru a contribui la binele societății: aceea de a vindeca, cu iubire, rana terorismului, de a insufla o speranță de pace, de a contribui la vindecarea atâtor conflicte dureroase; de a restitui continentului european conștiința rădăcinilor sale creștine; de a construi un dialog adevărat cu Islamul, pentru că din indiferență și din ignorare reciprocă nu poate să se nască decât neîncredere și chiar ură; de a alimenta conștiința sacraltății vieții umane; de a depune eforturi pentru ca știința să nu nege scânteia divină pe care fiecare om o primește prin darul vieții; de a colabora pentru ca acest pământ al nostru să nu fie desfigurat, iar creația să poată păstra frumusețea pe care Dumnezeu i-a dăruit-o; dar, mai presus de toate, de a proclama cu o forță reînnoită mesajul evanghelic, arătându-i omului contemporan cât de mult îl ajută Evanghelia să se regăsească pe sine și să construiască o lume mai umană.

11. Îl rugăm pe Domnul să dăruiască pace Bisericii și lumii și să însușească cu înțelepciunea Duhului Sfânt, drumul nostru spre deplina comuniune, „ut unum in Cristo simus”.

Note:

1. Comunicat comun al Papei Paul al VI-lea și al Patriarhului Athenagoras I, *Tomos Agapis* - Vatican-Fanar, 1971, nr. 50, p. 120.

2. Cf. Alocuțiunea Patriarhului Athenagoras către Papa Paul al VI-lea, (5 ianuarie 1964), *ibid.*, nr. 48, p. 109.

3. Cf. Alocuțiunea Papei Paul al VI-lea către Patriarhul Athenagoras, (6 ianuarie 1964), *ibid.*, nr. 49 p. 117.

Traducere după „L'Osservatore Romano”, nr. 27/6 VII 2004.

Taborul nostru

(Urmare din pag. 1)

tându-vă la pământ. Gândurile sufletului vostru înălțați-le și vă ridicați la înălțimea dumnezeieștii suiri. Să alergăm la Petru și la fiii lui Zevedei și împreună cu dânsii să mergem în Muntele Taborului, ca să vedem acolo slava Dumnezeului nostru și să auzim glasul pe care ei l-au auzit de sus și au propovăduit raza Tatălui.

Suntem chemați, așadar, să mergem în Muntele Taborului. Desigur, chemarea aceasta nu este să facem o călătorie în Țara Sfântă, la Muntele Taborului, unde chiar dacă am merge, n-am fi mai aproape de evenimentul Schimbării la față și nici n-am putea să vedem ceea ce au văzut cei trei ucenici ai Domnului. Chemarea are un cu totul alt înțeles, un înțeles spiritual, pe care ni-l descoperă una din alcătuirile de la slujba de care ne ocupăm, alcătuire care are următorul cuprins: „Munte preînalt având noi inimă curățită de patimi, să vedem schimbarea la față a lui Hristos, care luminează mintea noastră”.

În lumina celor amintite,

din slujba de la Schimbarea la Față, ne dăm seama că Taborul nostru este în noi. Având noi inimă curățită de tot felul de răutăți, avem condiția ca Domnul Hristos să Se descopere în noi, cu mărirea Sa cea mai presus de minte și de cuvânt. Călătoria noastră, spre Muntele Taborului, nu este nici în spațiu și nici în timp, ci este o călătorie de la rău, la bine.

Să fim cu luare aminte și să ne rânduim viața în așa fel, ca să nu fie în noi nici un chip al răutății ca să putem întâmpina pe Domnul Hristos, venit în ființa noastră, în conștiința noastră, cu lumina Sa, pe care au văzut-o ucenicii Lui, și să auzim glasul Tatălui ceresc punându-ne în atenție pe Fiul Său cel Unul-Născut. Și să auzim pe Fiul lui Dumnezeu, pe Domnul nostru Iisus Hristos spunându-ne: „Sculți-vă și nu vă temeți”. Toate acestea să le vedem și să le auzim, în Muntele Taborului din sufletul nostru având noi, ca Tabor, ca Munte al Schimbării la Față, „inimă curățită de patimi”. Așa să fie, pentru noi toți, de acum și până în veac!

care și-au exprimat fiecare în parte bucuria pentru trăirea acestei zile unice în istoria ei. Seara, s-a slujit Vecernia la reședința mitropolitană de la Limours, urmată de recepția tradițională pascală de la Mitropolie la care au participat foarte mulți clerici și credincioși din regiunea pariziană.

Lunea Tomii, 19 aprilie 2004, a fost dedicată discuțiilor în cerc restrâns în legătură cu aspectele sensibile ale temei întâlnirii și concluziile acesteia cuprinse în acest comunicat. Au fost dezbătute de asemenea și alte diverse probleme pastorale concrete, întâlnite în eparhiile din afara granițelor.

4. CONCLUZIILE ÎNTĂLNIRII

Pornind de la discuțiile avute, participanții au formulat următoarele concluzii:

1. Prezența Bisericii Ortodoxe Române în Occident răspunde nevoilor concrete ale credincioșilor ei și reprezintă o mărturie și un mod de transmitere a spiritualității ortodoxe. Realitatea și reușita integrării în societățile în care trăiesc și aportul însemnat adus la gândirea și cultura locală de către credincioșii ortodocși români stabiliți în Europa Occidentală și America, reprezintă o experiență pozitivă și dovedesc deschiderea și compatibilitatea mesajului creștin ortodox cu lumea contemporană și structurile ei.

2. Ortodoxia nu este legată de o singură cultură sau de un singur neam; ea este credința în Fiul lui Dumnezeu intrupat, mort și înviat pentru viața lumii, veșnic prezent în Biserică prin Sfintele Taine, îndumnezeind și dăruind viață veșnică tuturor credincioșilor. Prin spiritualitatea și mistica ei profundă, Ortodoxia propune Occidentului desăvârșirea umanului în divino-umanitatea lui Hristos.

3. Ortodoxia românească este moștenirea strămoșească, cu rădăcini apostolice, cu practici și tradiții locale diverse și pline de sens; păstrarea tradiției ei înseamnă respectul și punerea în valoare a identității noastre de origine.

4. Ortodoxia românească este deschisă față de cultura locală și caută integrarea firească a valorilor ei în aceasta, prin folosirea parțială sau chiar totală (mai multe parohii din America) a limbii locale în cult, prin redescoperirea trecutului local creștin și prin exprimarea teologiei sale în limbajul local. Aceasta conferă identitatea locală a generațiilor actuale și viitoare ale emigrației românești, ca și a celor care descoperă credința ortodoxă prin intermediul lor, față de care ne simțim responsabili.

5. Eparhiile noastre acționează în acest sens în comuniune cu toate celelalte jurisdicții ortodoxe locale, față de care își exprimă dorința de intensificare a colaborării, de asociere și angajare mai susținută și mai constantă la toate nivelurile pe plan panortodox local (ierarhie și popor, adulți și tineret, copii etc.) prin organizarea de acțiuni împreună (Adunările Episcopilor: SCOA în America, AEOF în Franța, KOKID în Germania; Fraternitățile Ortodoxe și reuniunile inter-parohiale; Asociațiile de tineret: SYNDESMOS, AROY, ACER, OJB, NEPSIS). Apreciem cu deosebire intensitatea cu care se lucrează în cadrul Adunării Episcopilor Ortodocși din Franța, care poate servi de model.

6. Starea avansată și experiența bogată a Bisericii Ortodoxe Române în America, favorizată de vechimea mai mare a emigrației, dar și de condițiile politice, canonice, sociale și economice diferite față de cele din Europa Occidentală, reprezintă un exemplu pentru restul Bisericii Ortodoxe Române din afara granițelor, mai cu seamă în ceea ce privește inculturarea și organizarea catolică (școli duminicale), construcția de locașuri de cult proprii, absolut necesare păstrării și afirmării tradiției ortodoxe.

7. Schimbul de opinii în legătură cu pastorală desfășurată în țările în care trăim contribuie la armonizarea practicilor canonice și liturgice.

8. Având în vedere cele de mai sus, noi, episcopii ortodocși români din Europa Occidentală și America, în comuniune și colaborare cu toate celelalte jurisdicții ortodoxe locale, susținem și promovăm crearea firească a Bisericilor locale peste tot unde există ortodocși, conform spiritului Ortodoxiei și hotărârilor panortodoxe.

9. Considerăm foarte benefic acest gen de întâlniri și exprimăm dorința de a le continua în viitor, atât pentru nota de conciliantitate pe care o dau în fața credincioșilor, a Ortodoxiei locale și a celorlalte confesiuni creștine și autorități publice, cât și pentru vocea unitară cu care pot să se pronunțe asupra mai multor aspecte delicate legate de prezența ortodoxă românească în Occident.

O a doua întâlnire a fost propusă să aibă loc în America, în a treia săptămână după Paști a anului viitor (15 mai 2005).

Paris, 19 aprilie 2004.

Slujba, Viața și Acatistul Binecredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt*

Cu prilejul împlinirii a 500 de ani de la trecerea la cele veșnice a Binecredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, Editura TRINITAS din Iași, a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, a publicat anul acesta (2004), „Slujba, Viața și Acatistul Binecredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt”. Textul a fost refăcut, diortorisat și definitivat de către Comisia Chiriarhală Liturgică a Arhiepiscopiei Iașilor, sub îndrumarea I.P.S. Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, pe baza unei variante inițiale elaborate de Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților. Ulterior, textul a fost cercetat și acceptat de către Comisia Sinodală pentru Canonizarea Sfinților Români, la 9 februarie 2004, fiind apoi aprobat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prin hotărârea luată în ședința de lucru din 10 februarie 2004.

În bogatul Cuvânt înainte care însoțește textul tipărit la Iași, I.P.S. Daniel, Mitropolitul Sucevei și Bucovinei arată pe larg motivele pentru care Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt a rămas în memoria credincioșilor români ortodocși dintotdeauna ca un atât de însemnat „Voievod român și Domnitor al Moldovei, fiu al Bisericii și apărător al creștinătății”. Câteva dintre ideile acestui Cuvânt înainte le vom relua în rândurile ce urmează, făcând legătura între Viața Binecredinciosului Voievod și cântările închinare lui în Slujba și Acatistul său.

Astfel, de la începutul Slujbei sale, după ce se face pomenirea evlavioșilor părinți ai Domnitorului, Bogdan și Maria, sunt amintite titlurile de glorie (nu numai „istorică”) ale Binecredinciosului Voievod: „apărătorul întregii creștinătăți”, „atletul lui Hristos”, „ostășul lui Hristos” (Stihirile la „Doamne strigat-am...” de la Vecernia cea mică și cea Mare, p. 9; 11).

Prăznuind pe dreptul Voievod, dar totodată „slăvindu

pe Dumnezeu, Care prin Cruce a dat biruință alesului Său” (Stihira a treia de la Stihovna Vecerniei mici, p. 10), aflăm cum „marele Ștefan al Moldovei... acest vrednic cinstitor de Hristos s-a înarmat în luptele sale cu puterea Sfintei Cruci, cu pază credinței, a dragostei de neam și a nădejdi în ajutorul lui Dumnezeu” („Slavă...” la „Doamne strigat-am...” de la Vecernia Mare, p. 12).

Străduințele de ctitor ale domnitorului sunt ilustrate de „cetatea de scaun al Sucevei, dimpreună cu cetățile de pe malul Nistrului și din toată Moldova, pe care nebiruitul Ștefan Voievod le-a înălțat întru apărarea creștinătății și a pământului străbun” (Idiomela Sfântului, la Litie, p. 15). Dar mai ales este Binecredinciosul Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt „mare ctitor de locașuri sfinte”, așa cum ne spune troparul de la binecuvântarea pâinilor la Litie (p. 16): „biserici prea frumoase le-a(i) înălțat” — dintre care unele închinare celor „trei mari Sfinți Mucenici ai lui Hristos și ostași purtători de biruință”, Gheorghe, Dimitrie și Procopie, pe care i-a avut ocrotitori în luptele sale și care, prin mijlocurile lor, i-au dat biruință asupra vrăjmașilor (Stihira a doua și a treia de la Stihovna Vecerniei Mari, p. 15—16). Și tot așa, „înălțând biserici în țară și peste hotare”, cu creștinească dragoste s-a îndreptat „câte mănăstirile din Sfântul Munte Athos, dându-le cele trebuitoare pentru a-și redobândi frumusețea și trăinicia cea din tătă” (Stihira întâia și a doua de la Cântarea a patra a Canonului, p. 220).

Nu sunt uitate „nici necazurile vieții, nici amărăciunea ispitelor și nici durerea rănilor (care) însă nu i-au slăbit răvna și dragostea pentru apărarea credinței și a țării” (Sedealna de după Polieleu, p. 19), după cum „porunca iubirii și a iertării vrăjmașilor” s-a ostenit vo-

ievodul a o împlini („Slavă...” Cântării a șasea a Canonului, p. 24).

Multe alte fapte ale sale, ca și viața de rugăciune, de post și pocăință a Binecredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt sunt arătate cu deamănuntul în Viața (Sinaxarul, p. 25—29) și Acatistul său (p. 34 ș.u.), unde îl întâlnim și pe cel pe care voievodul l-a avut „ca rugător către Dumnezeu și povătuitor duhovnicesc, pe Sfântul Daniil Sihastrul” (Icosul al IV-lea al Acatistului, p. 36), cel odată cu fiul său duhovnicesc canonizat de Biserica Ortodoxă Română, la 20 iunie 1992.

Toate acestea îndreptătesc întru totul cinstirea Binecredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt cu numirea de „apărător al poporului român”, căruia să-i înălțăm după cuviință cântări și rugăciuni de mijlocire către Dumnezeu, ca unui „grabnic folositor al tuturor creștinilor” (Rugăciunea de la sfârșitul Acatistului, p. 43).

O serie de Partituri muzicale necesare însoțesc textul tipărit al Slujbei, Vieții și Acatistului Binecredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt — pentru Vecernie, Slavele... de la „Doamne strigat-am...”, de la Litie și Stihovna, ca și Troparul Sfântului; la Utrenie, Mărimurile, o Stihiră după Evanghelie și „Slava” de la Laude (p. 45—55). Aceste frumoase cântări au fost compuse de Corul „Anghelos” al Mănăstirii „Sfinții Trei Ierarhi” din Iași, condus de studentul Daniel Popa, sub îndrumarea Arhim. Clement Haralamb.

Pr. GRĂJDIAN VASILE

* Slujba, Viața și Acatistul Binecredinciosului Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt, Editura TRINITAS a Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, Iași, 2004, p. 55; toate indicările de pagini din text se referă la această lucrare.

Parohia Sibiu-Iosefini II, la 50 de ani

Se împlinesc în acest an, la începutul lunii iulie 50 de ani de la întemeierea celei de a doua parohii la biserica purtând hramul Bunei-vestiri, cea din Groapă, str. Justiției.

Sunt binecunoscute momentele fondării bisericii și a unei parohii românești IOSEFIN în afara cetății Sibiuului la sfârșitul sec. 18. În spiritul iluminist al vremii, împăratul Iosif al II-lea (1780—1790) decretează prin edictul din 4 iulie 1781 „dreptul de concivitate” în Sibiu pentru toți cetățenii Principatului. În partea de sud a orașului, în fața porții Cisnădiei de acum dărâmate, (poarta se găsea în dreptul fostei Cazarme 90) cartierul înființat va fi denumit IOSEFIN în onoarea împăratului. Biserica din str. Justiției este ctitoria credincioșei Ana, văduva lui Petru Luca, construită între anii 1788—1789 și refăcută după un cutremur în 1802 de către cunoscutul negustor și sprijinitor al acțiunilor culturale Hagi Constantin Popp.

În anii de după Marea Unire de la 1918 orașul s-a extins foarte mult și în partea de sud a sa. Au apărut străzi noi, purtând nume cu rezonanță istorică — Călugăreni, Mirăslău, Goroslău, Oituz, Mărești, Mărășești — dar și a unor personalități ca Andrei Mureșanu, Anton Pann, Aron Pumnul, Gh. Dima, George Bacovia, Anghel Saligni etc. Numărul mare de locuitori impunea de acum crearea și a unei de a doua parohii. Venind și al doilea război mondial, abia în anul 1954 s-a făcut acest lucru prin numirea preotului Nichifor Todor, venit de la Parohia Turnișor la parohia nou înființată IOSEFIN II. Parohia aceasta cuprindea străzile situate în stânga actualei Calea Dumbrăvii, iar prima parohie ră-

mănea cu străzile din dreapta, sub păstorirea preotului Ioan Albu. În anul 1955 preot al parohiei noastre devine preotul Simion Macarie printr-un schimb, el venind de la Parohia Trei Stejari. În anul 1969 se înființează alte două noi parohii. Prima, Calea Poplăcii desprinsă din parohia Iosefin I și cea de a doua, Hipodromul desprinsă din parohia Iosefin II. Slujeau astfel în biserica „de pe groapă”, patru preoți, pentru patru parohii, cu rândul, câte o săptămână. În anul 1982 la Parohia IOSEFIN II este numit prin concurs, preotul Aurel Răduț de la Parohia Copăcel, Făgăraș în locul părintelui Macarie pensionat.

Revenind la biserica din Groapă, ea a devenit de multă vreme neîncăpătoare pentru miile de credincioși ortodocși. Ne aflăm atunci în plin regim ateist și se puneau mereu piedici în ridicarea unui nou locaș de cult. Încercări au fost dar toate s-au soldat cu înfrângeri sau sancțiuni.

În anul 1987 preotul Aurel Răduț și credincioșii săi au reușit să cumpere pe str. Anton Pann, de la Arhiepiscopia Sibiuului casa fostului mitropolit Nicolae Mladin. În această casă părintele paroh a amenajat un birou parohial și un mic paracis clandestin unde aproape zilnic avea întâlniri cu credincioșii din zonă pentru rugăciuni, dezlegări, spovedanii și sfaturi duhovnicești. Revoluția din Decembrie a permis ca la 1 ianuarie 1990 aici să se deschidă prima Sf. Liturghie iar ulterior să se amenajeze o frumoasă capelă cu hramul „Acoperământul Maicii Domnului”.

Anul 1990 a fost un an plin de evenimente pentru parohia IOSEFIN II, pentru că la 21 mai, de Sfinții împărați Constantin și Elena

s-a sfințit locul pentru viitoare mănăstire a bisericii din Piața Prahovei, urmând ca în octombrie să se toarne primii metri cubi de beton în fundația viitoarei biserici.

Eforturile din anul 1990 vor fi încununate prin sfințirea celei de-a doua capele, cea din str. Bacovia în casa credincioșilor, vrednici de pomenire, Traian și Victoria Jurcă în ziua de 7 decembrie, Sf. Muceniță Filofteia, sârbătoare ce-i va deveni hram.

În anii următori strădania preotului paroh și a credincioșilor a continuat în ritm susținut. S-au pictat cele două capele și s-au dotat cu mobilier și strane din lemn de stejar, s-a amenajat locuința din str. Anton Pann și a început construirea casei parohiale din str. Bacovia dar marile lucrări s-au făcut la Biserica Sfinții Împărați. Această frumoasă biserică în construcție este rezultatul muncii depuse de preotul paroh și credincioșii.

Marea lucrare este însă la „biserica cea vie”, la desăvârșirea vieții duhovnicești a oamenilor. Și aici rezultatele sunt încurajatoare și pentru toate dăm slavă lui Dumnezeu. Zilnic se săvârșeste Sfânta Liturghie, săptămânal Sf. Maslu de obște, foaia parohială „Credința noastră” este în al șaptelea an de apariție neîntreruptă. Zilelor de hram la locașurile din parohie li se dau atenția cuvenită culminând cu serile duhovnicești intitulate „Zilele Parohiei” în preajma sărbătorii Sfinții Împărați Constantin și Elena.

La acest moment aniversar, mulțumim Bunului Dumnezeu pentru toate cele primite și-L rugăm să ne învrednicească să ducem la bun sfârșit lucrările începute.

IONEL ALBU

Hram la Mănăstirea Sf. Ilie — Coroieni, jud. Maramureș

La distanță de 2 km de com. Coroieni, jud. Maramureș, într-o poiană frumoasă, se află sf. mănăstire cu hramul Sf. Prooroc Ilie, ctitorie a P. Cuv. Arhimandrit Paisie Cosma, vrednic ostentor în ogorul Domnului. Mănăstirea este în faza de pictare (mai bine de jumătate din suprafață este terminată).

Cu ocazia acestui hram (20 iulie, Sf. Ilie), a fost prezent P.S. Sa Iustinian, Episcopul Maramureșului și Sătmăruului.

Din partea oficialităților județene a participat Dl. Prefect ing. Ioan Buda, precum și cei doi primari din Tg. Lăpuș și din Coroieni. De asemenea au fost prezenți credincioșii din satele din jur: Coroieni, Baba, Vălenii Lăpușului, Răzoare, Drăghia, Dealu Mare, Vima Mică, Rohia, Tg. Lăpuș etc.

La orele 9,30, P.S. Sa Iustinian a fost întâmpinat de către primarul din Coroieni, Dl. Ropan Gavril și celelalte oficialități ale comunei la marginea satului, după obiceiul pământului, fiind întâmpinat cu pâine și sare și un cuvânt de bun venit, la care a răspuns P.S. Sa Iustinian.

De aici oaspeții au urcat 2 km spre sfânta mănăstire.

La ora 10, a început oficierea Sf. Liturghii arhierestii, răspunsurile fiind da-

te de către corul din Tg. Lăpuș.

La priceasnă a vorbit P.C. Părinte protopop Ioan Ciceu despre viața și minunile Sf. Prooroc Ilie, scoțând în evidență spiritul de dreptate ce-l anima pe acest prooroc când a avut curajul să-i înfrunte pe regele Ahab și pe regina Izabela pentru nedreptatea ce i-o făcuse lui Nabot, luându-i via, etc.

La sfârșitul Sf. Liturghii a vorbit P.S. Sa Iustinian, Episcopul Maramureșului și Sătmăruului, care, legat de viața și minunile Sf. Ilie Tesviteanul, a dat multe sfaturi credincioșilor prezenți.

În încheiere P.S. Sa a făcut apel la cei prezenți pentru a sprijini terminarea lucrărilor de pictare a bisericii și pentru a oferi un exemplu, P.S. Sa a înmănat P. Cuv. Arhimandrit Paisie suma de un milion de lei. Același gest l-a făcut și Dl. ing. Ioan Buda, prefectul județului Maramureș, care a înmănat părintelui Arhim. Paisie Cosma o diplomă de onoare pentru ostentelile sale, pentru sfânta mănăstire, iar pentru continuarea picturii a dăruit părintelui stareș sumă de două milioane de lei. Desigur că credincioșii, văzând aceste exemple, au dat și ei după putere și

stare pentru terminarea picturii.

Credincioșii din parohiile Baba și Drăghia au oferit o agapă frățască pentru toți participanții la acest hram.

La urmă, P.S. Sa Iustinian a mulțumit tuturor ostentitorilor Martei pentru pregătirea și buna desfășurare a agapei frățesti.

În calitate de gazdă, P. Cuv. Arhim. Paisie a mulțumit P. Sfințitului Iustinian, preoților, oficialităților și credincioșilor pentru participarea la acest hram binecuvântat de Dumnezeu și cu un timp foarte frumos.

Am (înt) să relatez toate aceste fapte spre a arăta că noi românii suntem pregătiți și pentru fapte de cinstire a lui Dumnezeu și de ajutorare pentru semenii. Pe nedrept și cu efect nociv sunt supralicite abateri de la conduita morală și acte cu caracter antisocial. La Sf. Mănăstire de la Coroieni, gândul cel bun, rugăciunea, fapta cea bună au adunat o mare mulțime de credincioși care s-au zidit duhovnicește, împreună cu păstorii lor.

Arhimandrit

GAVRIL BURZO

Loc. Suciu de Sus — Mănăstirea Breaza, jud. Maramureș

Luptele de gladiatori în epoca romană

Competițiile de gladiatori erau, probabil, de origine etruscă. Conform tradiției, au fost introduse la Roma în 264 î.Hr. și au dobândit repede o mare popularitate. Din spectacole private cu caracter funebru au devenit, în 105 î.Hr., spectacole publice.

S-au răspândit cu rapiditate în toate provinciile Imperiului Roman și, cu trecerea timpului, au pierdut semnificația funerară originală, devenind simple spectacole. În sfârșit, cu împăratul Domițian (81-96 d.Hr.), jocurile de gladiatori private au fost abolite.

Pe de altă parte, astfel de lupte (în latină, *munera*) erau în perfectă consonanță cu conceptul tradițional de virilitate, atât de prezent în conștiința societății romane. Plebea romană, nesatisfăcută de proprii condiții, își revărsa asupra învingătorului propriile pasiuni și umori, făcând din el un adevărat „profesionist” (în sensul etimologic al cuvântului).

Dezvoltarea jocurilor *munera* a determinat sosirea la Roma a diversilor prizonieri, sclavi, oameni liberi, care erau angajați în lupte, desigur, după o adecvată pregătire. În perioada persecuțiilor, unii dintre combatanți erau creștini; nefiind pregătiți pentru aceasta, deveneau victime sigure în arenă, spre distracția publicului.

Devenind un joc de stat, s-a recurs la o serioasă organizare, prin *leges gladiatoriae*, prin constructori și pretori, apoi prin *cura-tores*, angajați direct de împărat.

Gladiatorii erau reușiți în *familiae* și împărțiți în categorii sau clase, în funcție de

tipul de armătură și de genul de luptă. Împăratul Augustus a reorganizat clasele de gladiatori și a stabilit definitiv închisorile. De obicei, trupa de gladiatori era formată din condamnați la moarte sau la munci forțate, din sclavi, din oameni liberi, care-și puneau propriul trup la dispoziția unui impresar de lupte. Acesta din urmă, numit *lanista*, se îngrijea de antrenamente și de înțreținerea gladiatorilor, de cazarea lor în *ludus* (un fel de școală-sală-cazarmă), unde erau supuși unei discipline de fier și unor legi foarte severe și supravegheați continuu de gărzi. Tratamentul rezervat lor era, așadar, foarte asemănător celui al criminalilor de drept comun, atâta doar că se acorda mare atenție sănătății lor și că un medic le controla în fiecare zi dieta. În schimb, criminalii (între ei, mulți creștini, care purtau acest nume doar pentru că mărturiseau credința în Hristos...) nu se bucurau de aceste facilități, deși compăreau împreună în arenă.

La Roma, existau mai multe școli imperiale de gladiatori, dintre care, cea mai mare era *Ludus Magnus*, construită lângă Amfiteatrul Flavius.

Împăratul Constantin a abolit luptele *munera*, dar, la Roma, jocurile de gladiatori au continuat până spre a doua jumătate a secolului al V-lea, când au fost definitiv interzise de Honoriu.

Roma, august 2004

Arhim. IUVENALIE IONAȘCU

AGENDA Î.P.S. MITROPOLIT ANTONIE

- **Vineri, 25 Iunie 2004** — I.P.S. Sa Dr. ANTONIE a primit pe dl. prof. Laurențiu Tănase, Ministru secretar de stat la Ministerul Cultelor, în prezența Permanenței Consiliului Eparhial și a P.C. Arhim. Ilarion Urs, Starețul Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus.
- A primit pe Arhid. conf. dr. Dorin Oancea, Decanul Facultății de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.
- **Luni, 28 Iunie 2004** — A plecat spre Mănăstirea Slatina, jud. Suceava.
- A poposit în casa preotului Petru Ciobanu de la parohia Slatina, jud. Suceava.
- Seara, s-a oprit la Mănăstirea Slatina unde a fost primit de Maica stareță Evelina Tănase și P.C. Paisie, împreună cu soborul Mănăstirii.
- **Marți, 29 Iunie 2004** — Sărbătoarea „Sf. Apostoli Petru și Pavel” — Asistă la Sf. Liturghie în Biserica Mănăstirii Slatina. La sfârșitul Sf. Liturghii a rostit un bogat cuvânt de învățătură.
- A participat la masa festivă cu prilejul zilei onomastice a vechiului său prieten Pr. Petru Ciobanu.
- În după-masa aceeași zile s-a întâlnit cu: P.C. Pr. Ignatie Peckstadt și soția, preot ortodox din Belgia.
- Dl. Virgil Ionescu, de la Facultatea de Teologie din București.
- Un grup de tineri ortodocși din Chișinău, participanți la marșul „Drumul Crucii” la festivitățile aniversării a 500 de ani de la moartea Sf. Ștefan cel Mare.
- A primit pe preotul Petru Rusu de la Parohia Slatina II, jud. Suceava.
- **Miercuri, 30 Iunie 2004** — A vizitat Mănăstirea Râșca, unde a petrecut o bună parte ca și călugăr închinoviat în obștea Mănăstirii.
- A fost întâmpinat de starețul Demostene Buzdugan și obștea Mănăstirii.
- Cu acest prilej a vizitat și fosta chilie în care a locuit.
- În aceeași zi a vizitat Mănăstirea Sihăstria unde a fost întâmpinat de P.C. Arhim. Ioanichie Bălan.
- S-a recules și a aprins o lumânare la mormântul marelui duhovnic Ilie Cleopa.
- Tot în aceeași zi a vizitat Mănăstirea Neamț, unde a fost întâmpinat de P.C. Arhim. Benedict Sauciu, starețul Mănăstirii. P. Cuv. Protosing. Nichifor Stancu.
- S-a întâlnit cu P.C. Pr. prof. Constantin Coman de la Facultatea de Teologie din București.
- **Joi, 1 Iulie 2004** — A vizitat Mănăstirea Dragomirna și a fost întâmpinat de Maica stareță Heruvima.
- A vizitat Mănăstirea Probota, unde se restaurează ruinele caselor domnești aparținând domnitorilor Petru Rareș și Vasile Lupu.
- **Vineri, 2 Iulie 2004** — La întoarcerea spre Sibiu s-a oprit și a vizitat Mănăstirea „Izvorul Mureșului” unde a fost întâmpinat de Monahia Mina Oprea și soborul Maicilor de aici.
- Cu această ocazie a rostit un cuvânt de învățătură.
- **Luni, 5 Iulie 2004** — A prezidat la Reședința Mitropolitană din Sibiu, ședința Permanenței Consiliului Eparhial.

- A primit pe dl. Sorin Joantă, inspectorul școlar al Arhiepiscopiei.
- **Marți, 6 Iulie 2004** — A primit pe P. Cuv. Arhim. Ilarion Urs, starețul Mănăstirii „Brâncoveanu” de la Sâmbăta de Sus și exarh al Mănăstirilor.
- **Joi, 8 Iulie 2004** — A primit pe d-na Ecaterina Gospodin din Sibiu.
- A primit pe P.C. Pr. Petre Oltean de la Parohia Ville Sibului, Protopopiatul Sibiu.
- A primit pe P.C. Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan, consilierul cultural al Arhiepiscopiei.
- A primit pe Maria Deac fostă angajată la Arhiepiscopie.
- **Vineri, 9 Iulie 2004** — A primit pe Dl. prof. Gabriel Liiceanu din București.
- **Joi, 15 Iulie 2004** — A primit pe P.C. Pr. Minea Sorin de la Parohia Brădet, jud. Covasna.
- A primit pe P.C. Pr. Ioan Munteanu de la Parohia Fofeldea, Prot. Sibiu.
- A primit pe dl. dr. Sorin Joantă de la Centrul Eparhial.
- A primit pe dl. lector Dr. Paul Brusanowski de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.
- A primit pe dl. Cărbă Mihai din Timișoara.
- **Vineri, 16 Iulie 2004** — A primit pe Dr. Viorel Roman din Sibiu.
- **Marți, 20 Iulie 2004** — A primit pe Dr. Wang Xiaoguang din China.
- A primit pe Pr. prof. dr. Cezar Vasiliu de la Montreal.
- **Miercuri, 21 Iulie 2004** — A primit pe Arhid. conf. dr. Dorin Oancea, decanul Facultății de Teologie din Sibiu.
- **Joi, 22 Iulie 2004** — A primit pe P.C. Pr. Minea Sorin de la parohia Brădet, jud. Covasna împreună cu soția.
- A primit pe P.C. Pr. Mircea Leb și soția de la Parohia Săcele, Prot. Brașov.
- A primit pe dl. Ioan Faloba din Sibiu, cântăreț bisericesc, împreună cu fiica acestuia, Bianca Faloba din Anglia.
- **Sâmbătă, 25 Iulie 2004** — A primit pe I.P.S. Iosif, Mitropolitul românilor ortodocși din Europa Occidentală (cu sediul la Paris), împreună cu P.S. Laurențiu Streza, episcop de Caransebeș.
- **Marți, 27 Iulie 2004** — A primit pe P.C. Pr. dr. Nicolae Dura, parohul Bisericii Ortodoxe Române din Viena - Austria.
- A primit pe d-na Maria Bratu din Sibiu.
- A primit pe monahia Veronica Motrica de la Schitul Bazna, prot. Mediaș.
- A primit pe dl. Florin Oancea, reporter la Televiziunea Antena 1, Sibiu.
- **Miercuri, 28 Iulie 2004** — A primit pe Dr. Emil Băcilă, directorul Direcției Sanitare Sibiu, și pe Dr. Gheorghe Ghișe din Sibiu.
- **Joi, 29 Iulie 2004** — A primit pe P.C. Pr. Ioan Munteanu cu soția de la Parohia Fofeldea, prot. Sibiu.
- A primit pe P.C. Pr. Nicolae Lăchescu, asistent social, prot. Sibiu.

Pr. VALENTIN SICOE
Secretar eparhial

ITINERAR PASTORAL

Din încredințarea și cu binecuvântarea Înalt Prea Sfințitului Mitropolit Dr. ANTONIE PLĂMĂDEALĂ, Prea Sfințitul Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, VISARION RAȘINAREANU a săvârșit următoarele:

- **13 Iunie 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă la Mănăstirea „Sf. Maria” de la Turnu-Roșu, prot. Avrighi, robind cuvânt de învățătură.
- **15—17 Iunie 2004** — P.S. Sa a participat la lucrările Sf. Sinod al B.O.R. la București.
- **20 Iunie 2004** — P.S. Sa a săvârșit slujba de binecuvântare a bisericii parohiale din Bărcut, prot. Făgăraș și Sf. Liturghie arhierescă. P.C. Pr. paroh Neagu Marius a fost hirotesit întru sachelar. În aceeași zi a vizitat canonic și bisericile din Netuș, Brădeni și Rețid din prot. Agnita.
- **21 Iunie 2004** — P.S. Sa a participat la lucrările Simpozionului „Transformare și ecologie” organizat de Academia Evanghelică din Sibiu și a prezentat referatul „Răul fizic și răul moral” al Sanctității Sale Patriarhul ecumenic Bartolomeu I.
- A participat la Primăria Sibiu la constituirea Asociației „Sibiu 2007 — capitală culturală a Europei”, devenind membru al acesteia.
- **22—23 Iunie 2004** — P.S. Sa a prezidat examenul pentru ocuparea postului de preot de la parohia Tractorul II, Brașov.
- **24 Iunie 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica Schitului „Nașterea Sf. Ioan Botezătorul” din Polana Brașov, robind cuvânt de învățătură.
- **25 Iunie 2004** — P.S. Sa a vizitat Mănăstirea Orlat, Schitul Foltea și biserica-monument istoric din Sibiu.
- **26 Iunie 2004** — P.S. Sa a primit o delegație militară elenă aflată în vizită la Sibiu și pe care a condus-o apoi la Catedrala mitropolitană și la Facultatea de Teologie din Sibiu.
- **27 Iunie 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă la Mănăstirea „Sf. Apostoli Petru și Pavel” de la Cărtășoara, prot. Avrighi, robind cuvânt de învățătură.
- **29 Iunie 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Ap. Petru și Pavel” din Sibiu (Dintre Brazi) robind cuvânt de învățătură.
- Seara a slujit Vecernia în Catedrală.
- **2 Iulie 2004** — P.S. Sa a făcut parte din soborul slujitor care a săvârșit Sf. Liturghie la Mănăstirea Putna cu prilejul comemorării a 500 de ani de la trecerea la cele veșnice a voievodului Ștefan cel Mare și Sfânt.
- A vizitat mănăstirile Sucevița și Moldovița din Bucovina.
- **4 Iulie 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica Spitalului Militar din Sibiu, robind cuvânt de învățătură.
- Seara, a slujit și predicat la Taina Sf. Maslu de obște în biserica „Sf. Nicolae” din Tâlmăciu.
- **7—8 Iulie 2004** — P.S. Sa a prezidat examenul de capacitate pentru candidații din Arhiepiscopia Sibiului.
- **10 Iulie 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie în Capela mitropolitană.
- A oficiat o slujbă religioasă cu prilejul depunerii Jurământului militar de către trupele Jandarmeriei din Sibiu.
- **11 Iulie 2004** — P.S. Sa a săvârșit slujba de binecuvântare a bisericii parohiale cu hramul „Sf. Paraschiva” din parohia Ghijasa de Jos prot. Agnita și Sfânta Liturghie arhierescă. A vizitat și mănăstirea de maici de la Valea Hărtibacului.
- **16 Iulie 2004** — P.S. Sa a participat la Biblioteca Astra din Sibiu la o întâlnire cu Acad. Constantin Bălăceanu-Stolnici.
- Seara a slujit Vecernia și Acatistul Maicii Domnului în Catedrală.
- **18 Iulie 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica „Pogorârea Sf. Duh” din Sibiu, Valea Auris (Pr. paroh Simion Sasăujan), robind cuvânt de învățătură.

- **20 Iulie 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sf. Liturghie arhierescă în biserica „Sf. Ilie” din Sibiu — Vasile Aron, robind cuvânt de învățătură (Pr. paroh Vasile Munteanu).
- **22 Iulie 2004** — P.S. Sa a săvârșit slujba de sfințire a Capelei cu hramul „Sf. Nicolae” de la Școala specială de fete din Turnu-Roșu, prot. Avrighi și Sf. Liturghie arhierescă. P.C. pr. Petre Oltean, confesorul școlii, a fost hirotesit întru iconom.
- **25 Iulie 2004** — P.S. Sa a săvârșit slujba de binecuvântare a bisericii „Sf. Vasile” din parohia Fofeldea, prot. Sibiu și Sf. Liturghie arhierescă (Pr. paroh Ioan Muntean).
- Seara, a slujit Vecernia și Sfințirea monumentului eroilor din comuna Coveș, prot. Agnita, robind cuvânt de învățătură. P.C. Pr. paroh Mihail Naicu a fost hirotesit întru Sachelar.
- **27 Iulie 2004** — P.S. Sa a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă la Schitul „Colțul Chilizilor” din Zărnești, cu prilejul zilei hramului (Sf. Pantelimon).
- A cercetat canonic bisericile Sf. Nicolae și Sf. Arhangheli din Zărnești.
- **28 Iulie 2004** — P.S. Sa a săvârșit slujba de binecuvântare a Capelei „Sf. Vasile” de la Azilul de bătrâni din Brașov și Sf. Liturghie arhierescă. P.C. Pr. paroh Stelian Raicu a fost hirotesit întru sachelar.
- **30 Iulie 2004** — P.S. Sa a oficiat o slujbă de Te-Deum cu prilejul înălțării în grad a ofițerilor din Garnizoana Sibiu.
- **31 Iulie 2004** — P.S. Sa a participat la festivitatea de premiere a participanților la Olimpiada de pictură pe sticlă de la Fântânele, prot. Săliște.
- A participat la festivitatea de deschidere a Zilelor Orașului Tâlmăciu.
- Seara a slujit Vecernia și slujba punerii pietrei de temelie la noua biserică cu hramul „Sf. Ștefan cel Mare” din orașul Copșa Mică, prot. Mediaș (Pr. paroh Teodor Cădea).

Arhid. VASILE AVRAM

PROGRAMARE DE CONCURS

În condițiile obișnuite de concurs publicăm spre ocupare următoarele Parohii vacante:

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN BRAȘOV

— Parohia ortodoxă română Săcele — la transferări.

PROTOPOPIATUL ORTODOX ROMÂN FAGĂRAȘ

— Parohia ortodoxă română Bucium — la numiri.

Termen de concurs: 10 iulie — 10 august 2004.

Cei care doresc să ocupe aceste posturi își vor înainta cererea în termenul legal la Oficiile Protopopești, anexând adeverințe cu certificatul de la cursurile de îndrumare.

După expirarea termenului de concurs, Of. Protopopești ne vor înainta urgent dosarele cu cererile candidaților.

P.C. Protopopi sunt îndrumați să verifice cererile candidaților în care se vor menționa: vechimea în funcția anterioară, examene absolvite, situația socială (domiciliul, copiii, părinți, locul de muncă al soției, etc.).

Cererile care nu cuprind aceste puncte sau nu au acte doveditoare ale acestor puncte nu vor fi luate în considerare la desfășurarea concursului.

Termen de contestație: 15 zile de la data numirii.

Dr. ANTONIE
Arhiepiscop și Mitropolit

Consilier ad-tiv bisericesc,
Pr. GHEORGHE STREZA

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Ardealului — președinte; P.S. Visarion Rașinareanu — Episcop-vicar — vicepreședinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu.

I.S.S.N. 1223-8392

● Semnalăm ● Semnalăm ●

● Protoiereul Ioan Ciuntu din Basarabia publică cartea **Mărturisiri în alb și negru**, o culegere antologică de povestiri (2000—2003). Cartea a apărut în Editura Poligrafică, Chișinău, 2003, 162 pag.

E un povestitor real. Lucru pe care l-a văzut Grigore Vieru, marele poet al Basarabiei. El scrie printre alte lucruri interesante și aceste cuvinte: „*La această bucurie se mai adaugă una: harul literar al strălucitului nostru protoiereu, care a dat viață diverselor întâmplări ale unor vremuri trecute sau actuale, unele dintre ele fiind împlinite artistic și dând dovadă de autenticitate. Am citit cu plăcere câțiva ani în urmă culegerea „Dangăt de clopote”. Harul de povestitor, frumusețea însușirii faptelor deseori dramatice, la care se adaugă și un umor fin, aduc din paginile acestei noi cărți, bucurie și liniște sufletului nostru în niște vremuri atât de nedrepte cu noi și atât de potrivnice legilor creștinești.*” (Un preot al demnității naționale și al scrisului).

Am citit toată cartea cu mare bucurie. Dăm la întâmplare câteva din cele multe titluri pe care le are și în care autorul povestește întâmplări din viața sa personală, dar cu tâlc pentru toți oamenii. Iată, cităm câteva: „Mătușă Catincă nu te ții de cuvânt”, sau „O „minune” de ziua Sfântului Nicolae”, sau iată alta „Mândrie de păun”.

Iată numai câteva cuvinte luate la întâmplare: „E noapte. În întunericul bisericii, ici-acolo se aud șoaptele creștinilor, răvășiți de emoțiile așteptării. Pălpăie doar candelă de la icoana Învierii Mântuitorului. Încin făclia spre candelă. La o ușoară atingere, mucusul făcliei prinde viață, sfârâie și aruncă o ploaie de steluțe, prefăcându-se din minuscule scântei efemere într-o dungă de lumină ce se aruncă în sus, subțindu-se. E momentul când dispăre pe o clipă, hotarul dintre real și ireal, dintre cele materiale și cele spirituale. E noaptea Sfințelilor sărbători de Paști...”

E un preot cu talent artistic de care cred că vom mai auzi.

● Am primit cu mare bucurie cartea lui Andrei Pleșu: **Despre îngeri**, apărută la Editura Humanitas, București, 2004, 287 pag.

Nici nu aș fi crezut că Andrei Pleșu să ne dea o astfel de carte, în care scrie cum n-am mai văzut în nici o altă carte, **Despre îngeri**, acele ființe cerești care fac bucuria noastră, a tuturor celor care credem și care ne bucură foarte mult.

Iată ce scrie la pag. 82: „*Nu există om, oricât de neînsemnat, oricât de „mic” care să nu aibă în ceruri un înger al său, cu ochii ațintiți spre Fața Tatălui — spre Iisus (Matei 18, 10). Cine disprețuiește pe cel mai precar dintre oameni îi disprețuiește, așadar, îngerul și întuneacă, indirect, Tronul dumnezeiesc. În Epistola lui Pavel către Evrei (1, 14) îngerii sunt numiți „duhuri slujitoare, și trimise să îndeplinească o slujbă pentru cei ce vor moșteni mântuirea”, adică pentru oameni. Capitolul 12, Faptele Apostolilor, relatează o poveste nădătoare: Apostolul Petru e scos din închisoare de un înger, bate, în puterea nopții la ușa unor prieteni, iar aceștia, convinși că o asemenea evadare e imposibilă, socotesc că cel de la ușă nu poate fi Petru, ci îngerul lui! Pentru acea comunitate precreștină era, prin urmare, de la sine înțeles nu numai că Petru avea un înger, dar și că îngerul acela îi semăna până la identitate.*”

Pe ultima copertă Andrei Pleșu mai spune câteva cuvinte pe care aș vrea să le amintesc: „*S-a spus mereu că îngerii sunt „dublu” ceresc al omului. Suntem mereu însoțiți de „modelul” nostru, de portretul nostru îmbundătit. Și suntem — sau, în orice caz, ar fi bine să fim — într-un dialog permanent cu posibiul acestui portret. Îngerul oferă fiecăruia din actele noastre reperul epurei lui, adică desenul lui ideal. Lângă fiecare „este”, îngerul așază un „cum ar trebui să fie”. El conjugă neobosit, la optativ, curgerea vieții noastre, așa cum am face-o noi înșine dacă am fi în condiția lui.*”

E o carte foarte bună care n-ar trebui să lipsească din casa nimănui.

● Ierom. Rafail Noica traduce din limba rusă cartea: **CUVÂNTĂRI DUHOVNICEȘTI**, vol. I de Arhim. Sofronie. Cartea apare la Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004, 396 pag.

Arhim. Sofronie Sarov a trăit între 1895—1993. Cartea de față prezintă cuvântările starețului Sofronie între anii 1889—1993. Era originar din Moscova. Încă din copilărie el s-a dăruit picturii. A scăpat în Apus în 1922. Părăsind totuși pictura în 1925, el s-a dus la Muntele Athos, unde s-a întâlnit cu Cuviosul Siluan Atonitul. De la acesta ne-a rămas cuvântul lui Dumnezeu, descoperit printr-o frază interesantă, și anume: „*Ține-ți mintea în iad și nu deznădădui.*”

La Muntele Athos a fost ucenicul bun al Sfântului Siluan. Acesta a spus cuvintele interesante: „*Ei de la sine nimic nu spun... vorbesc numai ceea ce le dă Duhul.*”

Cartea e alcătuită din 30 de predici foarte valoroase, pe care le-a ținut el, și cred că e o binecuvântare frumoasă, făcută neamului românesc traducerea acestei cărți. Sunt predici originale de mare conținut, pe care el le-a dăruit ascultătorilor săi.

Părintele Rafail a făcut un lucru extraordinar, purându-ne și pe noi printre ascultătorii lui. Căci cartea e un prețios document pentru viața creștinilor. Dumnezeu să-l binecuvinteze și pe el și pe traducătorul lui, care s-a gândit să ne traducă o astfel de carte, foarte fol-sioare, o carte minunată, a unui om minunat, pe care o pune la dispoziția cititorului român.

ANTONIE P.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu

Abonamentul pe un an: 125 000 lei. Cont nr. 2511.1-61 1/ROL B.C.R. Sibiu. Pentru cititorii de peste hotare costul unui abonament anual este de 25 dolari S.U.A. (cont nr. 2511.1-61.15/U.S.D.; cont Euro 2511.1 - 61.34/EUR) sau echivalentul în altă valută. Banca Comercială Sibiu, str. Emil Cioran nr. 1.